

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci stěžovatelky **MUDr. M. V.**, zastoupené JUDr. Alešem Pillerem, advokátem se sídlem v Brně, Veselá 37, za účasti **Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení**, se sídlem v Brně, Malinovského nám. 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2006, č. j. 30 Ca 75/2005 – 59,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2006, č. j. 30 Ca 75/2005 – 59, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla stěžovatelka v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení (dále jen „odvolací orgán“), ze dne 21. 1. 2005, č. j. OÚSŘ U 05/00785, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části Brno – sever, odboru územního rozvoje a výstavby (dále jen „stavební úřad“), ze dne 15. 11. 2004, č. j.: STU/04/0302146/000/008, o umístění stavby pro stavbu nazvanou: „stavba rodinného domu s garáží umístěná na pozemku p. č. 391, stavba plynové, vodovodní a kanalizační přípojky umístěná na pozemku p. č. 391 a 517, stavba vjezdu umístěná na pozemku p. č. 391 a stavba sjezdu z pozemku p. č. 391 na pozemek komunikace p. č. 517, k. ú. S., při ul. P.v B.“

K žalobě stěžovatelky krajský soud přezkoumal v rozsahu žalobních bodů citované rozhodnutí odvolacího orgánu, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle krajského soudu nebyla stěžovatelka zkrácena na svém právu uplatnit připomínky k zamýšlenému umístění stavby na sousedním pozemku. Co se týče otázek hydrogeologického a statického posouzení stavby, jejího architektonického ztvárnění a odvodnění, v nichž stěžovatelka spatřovala zkrácení svých (hmotných) subjektivních veřejných práv, konstatoval krajský soud, že se jimi rozhodující správní orgány věcně zabývaly a své stanovisko k nim z hlediska územně i stavebně technického řádně odůvodnily. Závěrem krajský soud uvedl, že není výrazem nerovnosti práv, jestliže jednomu vlastníkovi je povoleno umístění stavby na jeho pozemku, byť obsahem práva vlastnit a využít pozemek není jakékoliv libovolné využití. Využití ke stavbě předpokládá podrobit se zákonem předepsanému povolovacímu řízení. Tomu se stavebník podřídil a stavební úřad posuzoval i konkrétní dopady umísťované stavby na sousední stavbu z hlediska žalobkyní ve lhůtě uplatněných námitek a vypořádal se s nimi. Proto krajský soud žalobu stěžovatelky zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka označila jako důvody své kasační stížnosti skutečnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a konstatovala následující.

Krajský soud v dané věci nenařídil ústní jednání, aniž by měl k tomuto postupu souhlas stěžovatelky, resp. jejího zástupce JUDr. Aleše Pillera, kterému byla výzva krajského soudu, zda souhlasí, aby soud rozhodl ve věci samé bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) chybně adresována na jeho bývalé pracoviště, a proto mu nebyla doručena. Dále stěžovatelka poukázala na pouhé ztotožnění se krajského soudu s vyjádřením odvolacího orgánu k žalobě a na to, že v dané věci bylo rozhodnuto bez ohledu na dokumentaci založenou ve spise, který navíc nebyl podle stěžovatelky veden v souladu se zákonem. Stejně tak stěžovatelka napadla, že místní šetření, spojené s ústním jednáním nařízeným stavebním úřadem na 14. 9. 2004, neproběhlo v souladu se zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Závěrem stěžovatelka shrnula skutečnosti, které krajský soud nevzal na vědomí s tím, že pokud by v dané věci proběhlo ústní jednání, potvrdila by krajskému soudu, že:

- ústní jednání s referentkou stavebního úřadu (Ing. K.) proběhlo neregulérně;
- dotčená referentka nerespektovala nebo zesměšňovala slovem i chováním jak stěžovatelku, tak její technické poradce; navíc nedohlédla na doplnění předepsané dokumentace ve spise a její vyhodnocení;
- stavební úřad nekontroluje provádění stavby a nedbá o zajištění bezpečnosti nemovitosti stěžovatelky.

Ze všech výše uvedených skutečností stěžovatelka dovodila, že v řízení před krajským soudem došlo k nezákonnosti jak v postupu, tak v hodnocení důkazů, a žádá, aby Nejvyšší správní soud shledal její kasační stížnost důvodnou a napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil zpět k dalšímu řízení.

Odvolací orgán, jakožto účastník řízení, se k předložené kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatelka uvedla důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze podat kasační stížnost z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze podat kasační stížnost pro vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze podat kasační stížnost z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V tomto ohledu se Nejvyšší správní soud primárně zabýval kasačním důvodem vymezeným v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť se jedná o skutečnosti natolik závažné, že se jimi soud musí zabývat i tehdy, pokud by je stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Má-li jakékoli rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí: 1) srozumitelné a 2) opřené o dostatek důvodů. V čem lze spatřovat tyto jednotlivé atributy testu přezkoumatelnosti však s. ř. s. nestanoví, a proto je třeba vycházet z toho, co vytvořila dosavadní správní judikatura. Stejně tak je tomu i v případě jiné vady řízení, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Zde Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatelkou namítané odnětí možnosti jednat před soudem judikatura subsumuje právě pod shora zmíněnou jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (viz rozsudek ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 – 59, www.nssoud.cz, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS).

Stěžovatelka v této souvislosti namítla, že krajský soud rozhodoval bez nařízení jednání, aniž by k tomu měl její souhlas ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť výzva krajského soudu, zda souhlasí, aby soud rozhodl ve věci samé bez jednání, byla jejímu zástupci JUDr. Aleši Pillerovi chybně adresována na jeho bývalé pracoviště, a proto mu nebyla doručena. Zástupce stěžovatelky totiž svým přípisem ze dne 3. 5. 2006 informoval krajský soud, že dnem 1. 5. 2006 změnil sídlo své advokátní kanceláře v Brně, a sice z Dominikánského nám. 4/5 na ulici Veselou 37. Nadto stěžovatelka uvedla, že krajský soud jednal v rozporu s jejím požadavkem na nařízení ústního jednání, který byl obsahem úředního záznamu ze dne 19. 4. 2006 sepsaného s ní na krajském soudě. Kopii tohoto úředního záznamu, jakož i daného přípisu ze dne 3. 5. 2006 s podacím razítkem krajského soudu ze dne 12. 5. 2006, stěžovatelka přiložila ke své kasační stížnosti s tím, že v důsledku výše uvedeného pochybení je nutno považovat rozsudek krajského soudu za nezákonný.

Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zaměřil na posouzení námitky nesprávného doručení výzvy k vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., tj. splnění podmínek pro rozhodnutí věci bez jednání.

Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen. Toto zákonné ustanovení stanoví tedy předpoklady (fikci souhlasu), kdy může soud o žalobě rozhodnout bez jednání. Pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání, tato výjimka však musí být vykládána zejména s ohledem na zájmy účastníka řízení, neboť je to tento účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje.

V daném případě ani stěžovatelka ani odvolací orgán rozhodování bez nařízení jednání nenavrhli, a proto je ve smyslu shora uvedeného ustanovení s. ř. s. krajský soud vyzval, aby sdělili, zda souhlasí s tím, aby soud rozhodl ve věci samé bez jednání. Současně je poučil, že pokud do dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým projednáním, bude soud vycházet z toho, že jejich souhlas udělen byl.

Z předloženého soudního spisu přitom vyplynulo, že na tuto výzvu reagoval pouze odvolací orgán, když připisem ze dne 2. 6. 2006, č. j. OÚSŘ U06/28281/, sdělil, že souhlasí, aby soud v dané záležitosti rozhodl bez nařízení jednání. Stěžovatelka, resp. její zástupce na výzvu nereagoval, přičemž tato mu byla adresována do advokátní kanceláře na Dominikánské nám. 4/5, 602 00 Brno, a krajskému soudu se dne 14. 6. 2006 vrátila zpět s tím, že adresát nebyl zastižen a že si zásilku nevyzvedl, byť obálka s písemností byla uložena dne 29. 5. 2006 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl. Krajský soud tedy vycházel z výslovného souhlasu odvolacího orgánu a z předpokládaného souhlasu stěžovatelky a v dané věci rozhodoval bez nařízení jednání.

Co se týče výše uvedených písemností, kterými stěžovatelka dokládá vadný postup krajského soudu a které přiložila ke kasační stížnosti, bylo zjištěno, že tyto nemají oporu v soudním spise. Jakkoli se v této souvislosti nelze nepozastavit nad absencí č. l. 50 a č. l. 51 soudního spisu, v případě úředního záznamu ze dne 19. 4. 2006, jehož obsahem byl požadavek stěžovatelky na nařízení ústního jednání, lze jeho nezaložení ve spise považovat víceméně za opodstatněné a akceptovatelné. Daný úřední záznam je totiž opatřen sp. zn. 30 Ca 312/2005, zatímco předmětná věc byla u krajského soudu vedena pod sp. zn. 30 Ca 75/2005; lze tedy předpokládat, že úřední záznam byl zřejmě učiněn v souvislosti s jiným soudním řízením a z toho titulu byl také založen do jiného soudního spisu. V případě přípisu ze dne 3. 5. 2006, kterým zástupce stěžovatelky JUDr. Aleš Piller sdělil krajskému soudu, že změnil sídlo své advokátní kanceláře s tím, že jeho nová adresa je: Veselá 37, 602 00 Brno, však jeho absence v soudním spise již akceptovatelná není, byť daný přípis neobsahoval žádnou konkrétní spisovou značku, ke které měl být založen. Pokud bylo podatelně krajského soudu řádně doručeno oznámení zástupce stěžovatelky o změně sídla advokátní kanceláře, což vyplývá z podacího razítka, bylo již jen otázkou administrativně technickou, aby tuto informaci obdržely všechny příslušné senáty krajského soudu, resp. jejich kanceláře a aby jmenovanému advokátovi bylo doručováno na jeho novou adresu. Navíc je třeba poznamenat, že razítkem podatelny krajského soudu bylo jako datum doručení přípisu s oznámením o změně adresy vyznačeno 12. 5. 2006, avšak výzva krajského soudu k vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s. byla vypravena až 23. 5. 2006, jak vyplývá ze soudního spisu č. l. 52.

V souzené věci tedy bylo zástupci stěžovatelky doručováno na původní, nikoli novou - řádně oznámenou - adresu jeho advokátní kanceláře a v důsledku toho nedošlo k řádnému doručení výzvy soudu k vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s. To znamená, že krajský soud v dané věci rozhodoval bez nařízení jednání, aniž pro tento postup byly splněny zákonné podmínky. Takovýto procesní postup však nelze shledat spravedlivým ve smyslu základních procesních záruk garantovaných Listinou základních práv a svobod. Účastníku řízení totiž nelze upřít právo na veřejné projednání jeho věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se k věci, jak je mu garantováno čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. K takovému závěru Nejvyšší správní soud dospěl s přihlédnutím k rozhodovací praxi Ústavního soudu, přičemž poukazuje například na jeho dřívější nálezy ze dne 2. 2. 1995, sp. zn. I. ÚS 57/94, a ze dne 20. 2. 1995, sp. zn. IV. ÚS 97/94, publikované pod č. 6 a č. 12 Sb. n. u. ÚS, sv. 3, str. 21 a 61, jakož i na jeho nálezy novější, a sice nález ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. III. ÚS 93/99, publikovaný pod č. 80 Sb. n. u. ÚS, sv. 14, str. 161, nebo nález ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 630/02, publikovaný pod č. 59 Sb. n. u. ÚS, sv. 30, str. 103. Všechny citované nálezy totiž vychází z čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, z nichž plyne základní právo na reálnou a efektivní možnost účastníků řízení jednat před soudem, spočívající v oprávnění právně i skutkově argumentovat.

Tento závěr je ostatně aprobován i judikaturou Nejvyššího správního soudu, podle které rozhodl-li soud o věci bez nařízení jednání, aniž žalobci řádně doručil výzvu k vyslovení souhlasu s takovým postupem (§ 51 s. ř. s.), došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]; srov. již výše citovaný rozsudek ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 – 59, www.nssoud.cz, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS. Navíc i pokud marně uplyne dvoutýdenní zákonná lhůta podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neznamená to, že by účastník řízení pozbyl práva požadovat nařízení jednání k projednání věci. Pokud svůj nesouhlas s takovým postupem účastník řízení soudu sdělí do doby, než je o žalobě rozhodnuto, je nutné vycházet z toho, že s projednáním věci bez nařízení jednání nesouhlasí; srov. rozsudek ze dne 27. 7. 2006, čj. 2 Azs 216/2005 - 50, www.nssoud.cz, publikovaný pod č. 975/2006 Sb. NSS.

S ohledem na shora uvedené proto Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatelky týkající se odnětí možnosti jednat před soudem a v této části shledal její kasační stížnost důvodnou s tím, že tato skutečnost je sama o sobě důvodem pro zrušení napadeného rozsudku. Aniž by se tedy zdejší soud zabýval ostatními stěžovatelčinými námitkami, rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu